

THÔNG TIN CHUYÊN ĐỀ

Địa chỉ :
1A Hùng Vương, Hà Nội
☎ : (080)45031
Fax : (080)45105
Email :
vanthuc@vptw.dcs.vn

Số 49-TTCD/VPTW

Ngày 28 tháng 02 năm 2020

LƯU HÀNH NỘI BỘ

MỘT SỐ KINH NGHIỆM PHÁT TRIỂN CỦA HỆ THỐNG HỢP TÁC XÃ TẠI NHẬT BẢN¹

1. Khái quát về lịch sử hình thành của hệ thống hợp tác xã Nhật Bản

Hợp tác xã (HTX) tại Nhật Bản đã được hình thành gần 100 năm, áp dụng từ mô hình HTX của các nước Châu Âu. Các HTX hoạt động trong các lĩnh vực khác nhau bao gồm nông nghiệp, lâm nghiệp, thủy sản, tiêu dùng, tài chính, bảo hiểm, tương hỗ, tạo việc làm, phúc lợi, chăm sóc y tế, du lịch và nhà ở với tổng số 65 triệu thành viên (chiếm hơn 50% dân số Nhật Bản). Nhật Bản không có luật chung cho tất cả các HTX mà mỗi loại hình HTX được điều chỉnh bởi một luật riêng. Thông qua việc hợp tác trong tất cả các ngành và lĩnh vực, các HTX đã đóng góp cho phát triển kinh tế - xã hội với nhiều hoạt động như tạo việc làm, đáp ứng nhu cầu thiết yếu của người dân, chăm sóc sức khỏe, bảo tồn thiên nhiên, cung cấp các dịch vụ phúc lợi đối với người già và trẻ em (Bảng 1).

Bảng 1: Hệ thống HTX tại Nhật Bản và khung khổ pháp lý điều chỉnh

Loại hình	Khung khổ pháp lý	Thành viên
HTX tiêu dùng	Luật HTX tiêu dùng (tháng 7/1948)	Người tiêu dùng cá nhân
Hiệp hội ngân hàng lao động	Luật Hiệp hội ngân hàng lao động (tháng 8/1953)	Các tổ chức của người lao động (Liên đoàn lao động, HTX tiêu dùng, etc)
HTX nông nghiệp	Luật HTX nông nghiệp (tháng 11/1947)	Nông dân, các hộ sản xuất nông nghiệp và những người sống ở nông thôn (thành viên liên kết)

¹ Nguồn Liên minh Hợp tác xã Việt Nam.

Loại hình	Khung khổ pháp lý	Thành viên
HTX nghề cá Hiệp hội nuôi trồng thủy sản HTX chế biến hải sản	Luật HTX nghề cá (tháng 12/1948)	Ngư dân và các nhóm/hiệp hội ngư dân Chỉ là ngư dân Những nhà máy/xưởng sản xuất thủy hải sản
HTX lâm nghiệp Hiệp hội lâm nghiệp	Luật HTX lâm nghiệp (tháng 5/1978)	Chủ rừng, người trồng rừng và những người làm việc tại rừng; những người làm công trong lĩnh vực lâm nghiệp (thành viên liên kết)
Hiệp hội tín dụng	Luật Hiệp hội tín dụng (tháng 6/1951)	Cá nhân, doanh nghiệp vừa và nhỏ
HTX tín dụng HTX Common Facility Coops Petty Common Facility Coops HTX BH cháy nổ HTX liên doanh	Luật HTX và doanh nghiệp vừa và nhỏ (tháng 6/1949)	Chủ doanh nghiệp nhỏ Người kinh doanh nhỏ Người kinh doanh nhỏ (1958) Người kinh doanh nhỏ (1958) Người kinh doanh siêu nhỏ

Các liên đoàn HTX đều thực hiện các hoạt động đa dạng từ các cấp Trung ương, địa phương tới các thành viên HTX, bao gồm các hoạt động hướng dẫn: Kiểm toán, giáo dục, xây dựng chính sách phát triển HTX và quảng bá thông tin về HTX; hoạt động kinh tế: Cung cấp các nguyên liệu đầu vào cho sản xuất, bán các sản phẩm do thành viên sản xuất; hoạt động tín dụng: Cung cấp dịch vụ tài chính cho thành viên (tiết kiệm, cho vay, cấp vốn...); hoạt động hỗ trợ: Nhằm bảo đảm cuộc sống cho các thành viên như hỗ trợ cuộc sống, hỗ trợ khi gặp thiên tai, hỗ trợ lương hưu; hoạt động bảo hiểm: Cung cấp các gói bảo hiểm nhân thọ, bảo hiểm phi nhân thọ tới từng hộ thành viên... Với mỗi hoạt động, tại cấp Trung ương và cấp tỉnh đều có các bộ phận chuyên trách thuộc Liên đoàn HTX cấp Trung ương, cấp tỉnh thực hiện và giám sát. Đồng thời, các bộ phận này cũng chịu trách nhiệm hướng dẫn các cán bộ của các HTX cơ sở (cấp địa phương) triển khai dịch vụ đến tận thành viên HTX.

2. Liên minh HTX Nhật Bản (JCA)

Liên minh HTX Nhật Bản được thành lập ngày 01/4/2018 trên cơ sở tổ chức lại Ủy ban HTX Nhật Bản và nhu cầu hợp tác giữa các loại hình HTX nhằm thực hiện các Mục tiêu phát triển bền vững (SDGs) và phát triển cộng đồng tại địa phương. Ngày 27/02/2018 tại Tô-ki-ô, Ủy ban HTX Nhật Bản (JJC) đã tổ chức họp báo để công bố việc ra mắt Liên minh HTX Nhật Bản.

Liên minh HTX được thành lập sẽ khuyến khích hơn nữa các nỗ lực hợp tác giữa các HTX tại địa phương, đưa ra các khuyến nghị chính sách và nỗ lực giải quyết các vấn đề xã hội thông qua việc thúc đẩy tinh thần đoàn kết và hợp tác giữa các HTX trên toàn quốc. Liên minh HTX Nhật Bản sẽ củng cố sức mạnh của các HTX Nhật Bản với 65 triệu thành viên trên toàn quốc để giải quyết các vấn đề xã hội như đem lại sức sống mới cho cộng đồng, cung cấp việc làm, chăm sóc người già và tạo ra xã hội thân thiện với trẻ em. Các HTX hoạt động trong các lĩnh vực khác nhau bao gồm nông nghiệp, lâm nghiệp, thủy sản, bán lẻ, tài chính, tương hỗ, tạo việc làm, phúc lợi, chăm sóc y tế, du lịch và nhà ở. Thông qua việc hợp tác trong tất cả các ngành, JCA cũng đã đóng góp cho toàn xã hội với rất nhiều hoạt động như bảo tồn thiên nhiên, tạo việc làm và cung cấp chỗ ở cho trẻ em.

Các chức năng chính của Liên minh HTX Nhật Bản bao gồm: (1) *Thúc đẩy hợp tác giữa các HTX (xúc tiến và hỗ trợ)*: Lập kế hoạch và thúc đẩy hợp tác giữa các HTX ở cấp quốc gia; hỗ trợ hợp tác trong các khu vực và cộng đồng; phối hợp với chính phủ/các tổ chức phi chính phủ/các tổ chức khác chủ yếu thực hiện các hoạt động bảo vệ người dân, sinh kế, việc làm và cộng đồng; hợp tác với các tổ chức quốc tế như Liên minh HTX quốc tế (ICA); tuyên truyền thông tin thông qua cộng đồng quốc tế; hỗ trợ thành lập các HTX mô hình mới; (2) *Đưa ra các đề xuất về chính sách; tham gia vào các hoạt động quan hệ công chúng (tuyên truyền các thông điệp)*, bao gồm: Đưa ra các đề xuất về chính sách và tham gia vào các cuộc đàm phán để bảo vệ các thành viên thông qua các hoạt động tạo sinh kế, việc làm và cộng đồng địa phương; phổ biến thông tin và tham gia vào các hoạt động quan hệ công chúng để chia sẻ với xã hội về những hoạt động của HTX, giúp mọi người hiểu rõ hơn về HTX và khuyến khích sự tham gia vào HTX; (3) *Tổ chức các hoạt động giáo dục, đào tạo và tiến hành nghiên cứu (phân tích, chia sẻ và phổ biến)*, bao gồm: Tổ chức các lớp giáo dục và đào tạo cho các thành viên HTX, các nhà quản lý và cán bộ HTX; tổ chức hoạt động giáo dục cộng đồng thông qua tài trợ các khoá học đại học và các chương trình tiếp cận cho giáo dục bắt buộc; tiến hành khảo sát/nghiên cứu và duy trì các cơ sở dữ liệu liên quan đến khu vực HTX.

3. Hệ thống HTX nông nghiệp Nhật Bản

Các HTX nông nghiệp được thành lập và hoạt động vì lợi ích của người nông dân. Những người điều hành HTX được đào tạo nghiệp vụ bài bản và có kinh nghiệm trong lĩnh vực hoạt động của HTX nhưng phải chịu sự giám sát từ Ban kiểm soát (hoạt động độc lập, không tham gia điều hành). HTX luôn bám sát nhu cầu của người dân, cung cấp các dịch vụ thiết thực với đời sống của thành viên. Chính vì vậy, hoạt động của các HTX Nhật Bản rất linh hoạt theo

điều kiện kinh tế và nhu cầu của người dân, được tổ chức một cách chặt chẽ với những mục tiêu và định hướng rõ ràng. Tất cả các nông sản do HTX sản xuất đều bảo đảm một quy chuẩn chất lượng chung (nông nghiệp 3H - Healthy, High quality, High technology - sức khỏe, chất lượng cao, công nghệ cao), được gắn cùng một nhãn hàng "JA" (HTX nông nghiệp) hoặc "Co-op" (HTX tiêu dùng) và có sức cạnh tranh lớn trên thị trường quốc tế. Bên cạnh đó, các HTX thúc đẩy tư duy và tầm nhìn của người dân Nhật Bản với những mục tiêu duy trì năng suất, giá cổ phiếu thực phẩm, quảng bá các chương trình hỗ trợ lương thực, thực phẩm, liên kết với các chương trình hỗ trợ quốc tế, mở rộng các chương trình về an ninh lương thực quốc tế, hỗ trợ kế hoạch hoá gia đình và phúc lợi xã hội, hỗ trợ các nghiên cứu nông nghiệp liên quốc gia, thiết lập hệ thống thương mại nông nghiệp... Các HTX nông nghiệp cũng cung cấp các dịch vụ bảo hiểm nhân thọ, bảo hiểm y tế, bảo hiểm xã hội, bảo hiểm thương tật, xe cộ, tài sản... với chi phí thấp, dịch vụ thanh toán nhanh và tận tụy với người dân.

3.1. Liên hiệp Trung ương HTX nông nghiệp Nhật Bản

Sau khi chiến tranh thế giới thứ 2 kết thúc, lực lượng đồng minh chiếm đóng Nhật Bản đã tiến hành dân chủ hoá hệ thống kinh tế - chính trị của quốc gia này. Sự đổi mới quan trọng nhất chính là việc cải tổ chính sách sở hữu đất nông nghiệp. Hệ thống điền chủ - tá điền bị dỡ bỏ, nông dân trở thành những người chủ độc lập đối với ruộng vườn của mình. Luật HTX nông nghiệp được ban hành năm 1947 bắt đầu quá trình hình thành các HTX nông nghiệp (Nokyo) như những tổ chức kinh tế và bảo đảm sự độc lập, tự chủ của người nông dân. Với sự ra đời của Luật HTX nông nghiệp năm 1948, hàng loạt các HTX nông nghiệp đã được thành lập trên khắp cả nước. Nhằm giúp các HTX vượt qua khó khăn trong thời kỳ đầu thành lập, Liên hiệp Trung ương các HTX nông nghiệp Nhật Bản đã được thành lập nhằm phối hợp, dẫn dắt phong trào HTX nông nghiệp trên toàn quốc. Ở cấp tỉnh, liên hiệp HTX nông nghiệp tỉnh cũng ra đời vào thời gian này.

Liên hiệp Trung ương HTX nông nghiệp Nhật Bản là tổ chức cấp quốc gia đại diện cho 607 HTX nông nghiệp tại Nhật Bản (tính đến tháng 7/2019), với mục tiêu đại diện cho lợi ích của nông dân Nhật Bản và các HTX nông nghiệp thành viên. Mục tiêu cơ bản của Liên hiệp Trung ương HTX nông nghiệp Nhật Bản là góp phần phát triển hoạt động của các HTX thành viên thông qua việc xây dựng hướng dẫn và chương trình hoạt động chung cho các HTX và hỗ trợ triển khai các hoạt động đó tại địa phương. Để đạt được mục tiêu đó, Liên hiệp Trung ương HTX nông nghiệp Nhật Bản phối hợp với 47 Liên hiệp HTX nông nghiệp cấp tỉnh trong cả nước thực hiện các hoạt động cụ thể

sau: (1) Thúc đẩy sản xuất nông nghiệp và các hoạt động của các HTX nông nghiệp (JAs) tốt hơn; (2) Hướng dẫn cho các JAs về quản lý và tổ chức; (3) Tổ chức kiểm toán các JAs; (4) Tổ chức các hoạt động giáo dục, đào tạo và quan hệ công chúng; (5) Tham gia xây dựng chính sách nông nghiệp; (6) Đại diện cho các JAs trong hợp tác với các tổ chức quốc tế...

Trong lĩnh vực hợp tác quốc tế, Liên hiệp Trung ương HTX nông nghiệp Nhật Bản tham gia vào nhiều hoạt động nhằm xây dựng và thúc đẩy quan hệ hợp tác chặt chẽ với các HTX nông nghiệp và các tổ chức đại diện cho nông dân trên thế giới, đồng thời là thành viên của Liên minh HTX quốc tế và Tổ chức nông dân thế giới (WFO), đại diện cho lợi ích của nông dân Nhật Bản và các HTX nông nghiệp Nhật Bản. Ngoài ra, Liên hiệp Trung ương HTX nông nghiệp Nhật Bản cũng đóng góp cho sự phát triển của các HTX nông nghiệp ở các nước đang phát triển thông qua đơn vị đào tạo trực thuộc là Viện Phát triển Hợp tác Nông nghiệp Châu Á. Viện này được thành lập năm 1963 tại Tô-ki-ô với nguồn vốn chủ yếu được huy động từ các HTX nông nghiệp Nhật Bản. Mục đích của Viện là tạo cơ hội cho các nhà lãnh đạo của HTX nông nghiệp ở các nước đang phát triển được tham gia các khoá đào tạo nhằm nâng cao năng lực, từ đó thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội tốt hơn trong cộng đồng nông thôn.

3.2. Liên đoàn quốc gia HTX nông nghiệp (Zennoh)

Liên đoàn quốc gia HTX nông nghiệp được thành lập tháng 3/1972 với mục tiêu hợp tác các HTX nông nghiệp thành viên nhằm thúc đẩy hoạt động kinh doanh, đóng góp cho sự phát triển nông nghiệp, cải thiện điều kiện kinh tế và nâng cao địa vị xã hội của các HTX.

Tính đến cuối tháng 3/2019, Liên đoàn quốc gia HTX nông nghiệp có 945 thành viên (trong đó có 785 thành viên chính thức và 160 thành viên liên kết) với tổng số tiền đầu tư lên tới gần 120 tỉ yên Nhật. Hoạt động chính của Liên đoàn là kinh doanh các sản phẩm gạo, rau củ, trái cây, các sản phẩm chăn nuôi và cung cấp phân bón, thuốc trừ sâu, thức ăn chăn nuôi, máy móc nông nghiệp, xăng dầu và các mặt hàng tiêu dùng cho thành viên. Doanh thu của Liên đoàn quốc gia HTX nông nghiệp trong lĩnh vực nông nghiệp - thực phẩm đứng đầu trong top 5 thế giới, đạt 4.600 tỉ yên (năm 2016), tiếp sau đó là Liên đoàn quốc gia HTX nông nghiệp Hàn Quốc (NACF), Liên đoàn HTX nông nghiệp CHS (Hoa Kỳ), Tập đoàn BayWa (Đức) và Tập đoàn Hokuren (Nhật Bản). Theo báo cáo của Liên minh HTX quốc tế năm 2019, Zennoh đứng thứ 9 trong danh sách 300 HTX lớn nhất toàn cầu.

3.3. Liên đoàn Bảo hiểm trong các HTX nông nghiệp

HTX bảo hiểm đầu tiên được thành lập tại tỉnh Hokkaido vào năm 1948. Hokkaido là một tỉnh đảo của Nhật Bản với diện tích đất canh tác lớn, vì vậy, việc thành lập HTX bảo hiểm nhằm cung cấp dịch vụ cho nông nghiệp và đã hình thành một mạng lưới dịch vụ bảo hiểm trong các hộ thành viên tại đây. Năm 1951, Liên đoàn Bảo hiểm trong các HTX nông nghiệp được thành lập ở cấp quốc gia và đến năm 1958, các liên đoàn cấp tỉnh được thành lập tại tất cả các tỉnh của Nhật Bản. Liên đoàn Bảo hiểm trong các HTX nông nghiệp là liên đoàn hoạt động trong lĩnh vực bảo hiểm nhân thọ và bảo hiểm phi nhân thọ. Khách hàng của Liên đoàn là các cá nhân và đồng thời là thành viên của các HTX nông nghiệp. Liên đoàn Bảo hiểm trong các HTX nông nghiệp cung cấp các gói bảo hiểm khác nhau cho thành viên: Gói bảo hiểm dài hạn bao gồm bảo hiểm nhân thọ và bảo hiểm tài sản xây dựng; gói bảo hiểm ngắn hạn bao gồm bảo hiểm hỏa hoạn, bảo hiểm ô tô, bảo hiểm trách nhiệm ô tô... Năm 2018, doanh thu từ các dịch vụ bảo hiểm của Liên đoàn Bảo hiểm trong các HTX nông nghiệp đạt 21,6 triệu yên (bảo hiểm nhân thọ), 10,17 triệu yên (bảo hiểm nhà cửa) và 8,2 triệu yên (bảo hiểm xe ô tô). Các HTX thực hiện cung cấp các dịch vụ trên tinh thần tương hỗ với chi phí thấp, dịch vụ thanh toán nhanh và tận tụy với người dân. Hiện Liên đoàn Bảo hiểm trong các HTX nông nghiệp đứng thứ 5 trong danh sách 300 HTX lớn nhất toàn cầu.

3.4. Liên đoàn HTX nông nghiệp tỉnh Ibaraki

Ibaraki là tỉnh có nền nông nghiệp đứng thứ 3 tại Nhật Bản. Với vị trí địa lý thuận lợi, gần thị trường lớn (Thủ đô Tô-ki-ô) và khí hậu thích hợp trồng các loại nông sản, Ibaraki hiện đang cung cấp các sản phẩm nông sản cho toàn nước Nhật, với các sản phẩm như lúa gạo, cải bắp, ớt chuông, dưa lưới, lê, gia súc... Liên đoàn HTX nông nghiệp tỉnh Ibaraki là một trong 47 Liên đoàn HTX nông nghiệp hoạt động có hiệu quả tại Nhật Bản với 17 HTX nông nghiệp và 230.000 thành viên. Liên đoàn HTX nông nghiệp tỉnh Ibaraki đại diện cho các HTX thành viên trong các hoạt động: Mua chung nguyên liệu đầu vào và nông cụ phục vụ sản xuất; bán chung các sản phẩm nông sản do thành viên HTX làm ra: Rau củ quả, thu gom lúa gạo, xay sát và bán cho các đại lý tiêu thụ, chế biến và tiêu thụ các sản phẩm từ gia súc, gia cầm; cung cấp các nhu yếu phẩm phục vụ đời sống hằng ngày của thành viên, vận hành các nông trại, bao gồm các khu chợ bán hàng nông sản và dịch vụ du lịch, nhà hàng... Bên cạnh đó, Liên đoàn HTX nông nghiệp tỉnh Ibaraki còn hoạt động trong lĩnh vực ngân hàng và bảo hiểm.

Trong những năm qua, Liên đoàn HTX nông nghiệp tỉnh Ibaraki đã tham gia một số hoạt động hỗ trợ phát triển nông thôn mới tại Việt Nam thông qua các dự án hỗ trợ kỹ thuật do JICA tài trợ tại Việt Nam. Theo đó, tính đến thời điểm hiện tại, Ibaraki đã tiếp nhận 13.000 thực tập sinh từ Việt Nam làm việc trong các lĩnh vực nông nghiệp, xây dựng, công nghiệp, trong đó có 6.600 người làm việc trong các nông trại, nông trường tại Ibaraki.

3.5. Ngân hàng Norinchukin

Ngân hàng Norinchukin là tổ chức Trung ương của hệ thống ngân hàng HTX với thành viên là các HTX nông nghiệp và Liên đoàn HTX tín dụng cấp tỉnh. Ngân hàng Norinchukin thực hiện các hoạt động kinh doanh chủ yếu: (1) Huy động vốn thông qua nhận tiền gửi từ các HTX nông nghiệp và phát hành trái phiếu; (2) Cho vay đối với các HTX và doanh nghiệp thành viên trong các ngành nông, lâm, thủy sản và đầu tư ra nước ngoài. Hiện Ngân hàng Norinchukin đứng thứ 40 trong danh sách 300 HTX lớn nhất toàn cầu.

3.6. Mô hình HTX nông nghiệp đa chức năng

Tính đến tháng 7/2019, Nhật Bản có 607 HTX nông nghiệp với hơn 10,5 triệu thành viên, trong đó có 4,3 triệu thành viên chính thức và 6,2 triệu thành viên liên kết (bao gồm những người sinh sống ở vùng nông thôn nhưng không phải là nông dân). Các HTX đa chức năng hoạt động dựa trên nguyên tắc hợp tác lẫn nhau, với mục đích bảo vệ sản xuất nông nghiệp và cải thiện đời sống cho thành viên. Các HTX nông nghiệp tham gia vào nhiều hoạt động khác nhau gồm hướng dẫn sản xuất nông nghiệp, tiếp thị các sản phẩm, cung ứng đầu vào cho sản xuất, tín dụng và bảo hiểm tương hỗ.

Các hoạt động chính của HTX nông nghiệp đa chức năng:

- *Hướng dẫn sản xuất:* Đây là một trong những hoạt động quan trọng của HTX. HTX hướng dẫn cho các thành viên về kỹ thuật sản xuất và quản lý. Các cán bộ khuyến nông của HTX đưa ra hướng dẫn thông qua các nhóm sản xuất. Nhằm góp phần thúc đẩy hoạt động sản xuất tốt hơn, các cán bộ khuyến nông đã tổ chức nhiều hoạt động như: Mua chung nguyên liệu sản xuất và bán chung các sản phẩm nông nghiệp. Ngoài ra, cán bộ khuyến nông còn tổ chức các buổi hướng dẫn tại hiện trường (hội nghị đầu bờ) cho nông dân.

- *Hỗ trợ đời sống hằng ngày:* HTX hướng dẫn cho nông dân và các thành viên trong gia đình của họ có cuộc sống tốt hơn; HTX thành lập các nhóm phụ nữ và thông qua đó hướng dẫn họ tham gia các hoạt động chăm sóc sức khỏe cho gia đình, hướng dẫn chi tiêu, tiết kiệm, tổ chức ngày hội đọc sách, các hoạt động giải trí, mua chung các nhu yếu phẩm chất lượng cao...

- *Hoạt động tín dụng:* Bao gồm huy động tiền gửi tiết kiệm, gia hạn các khoản vay, giao dịch ngoại hối, chiết khấu hoá đơn và giao dịch trái phiếu chính phủ. Mục đích cơ bản của hoạt động kinh doanh tín dụng của HTX nhằm góp

phần cải thiện đời sống cho thành viên và nâng cao chất lượng sản xuất, thông qua khuyến khích tiết kiệm và hỗ trợ lẫn nhau giữa các thành viên. Hoạt động tín dụng của Tập đoàn JA, được gọi là Ngân hàng Norinchukin (Ngân hàng HTX), trở thành tổ chức tài chính dựa trên cộng đồng lớn nhất trong cả nước.

- *Hoạt động bảo hiểm tương hỗ*: Hoạt động bảo hiểm tương hỗ của HTX nhằm bảo đảm cuộc sống hiện tại và tương lai của gia đình các thành viên HTX, qua đó bảo đảm an ninh cá nhân và tài chính của thành viên, cũng như bảo đảm sự ổn định của nông nghiệp và đời sống cho thành viên. Mỗi cán bộ của HTX được gọi là một cố vấn đời sống (LA), họ là những người có kiến thức chuyên môn về lập kế hoạch cuộc sống và bảo hiểm tương hỗ, thực hiện việc bán các hợp đồng bảo hiểm tương hỗ khác nhau để đáp ứng nhu cầu đa dạng của các thành viên. Hoạt động kinh doanh bảo hiểm tương hỗ của HTX cũng đóng góp cho các hoạt động phúc lợi của HTX dành cho người già và các chiến dịch an toàn giao thông tại địa phương.

- *Hoạt động marketing*: Các hoạt động tiếp thị các sản phẩm nông nghiệp của HTX đóng vai trò quan trọng trong việc tăng thu nhập cho thành viên. Để nông dân có được giá tốt hơn trên thị trường, HTX đã tổ chức nhiều hoạt động chung của thành viên là nông dân trong marketing các sản phẩm nông nghiệp như: Phân loại, vận chuyển sản phẩm cũng như liên kết chặt chẽ với các cán bộ khuyến nông trong quá trình sản xuất và chăn nuôi. Hầu hết các HTX đều được hỗ trợ về cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ cho marketing sản phẩm nông nghiệp như: Trung tâm phân loại sản phẩm nông nghiệp, kho được kiểm soát nhiệt độ và thang máy vận chuyển. Trong những năm gần đây, các HTX còn triển khai thành lập các khu chợ bán hàng nông sản cho nông dân nhằm quảng bá cho "chiến dịch sản xuất và tiêu thụ tại địa phương".

- *Hoạt động cung ứng*: Các HTX tổ chức hoạt động cung ứng nhằm cung cấp cho thành viên các nguyên liệu đầu vào cho sản xuất như phân bón, thuốc trừ sâu, máy móc nông nghiệp và các nhu yếu phẩm chất lượng cao hàng ngày với giá thấp hơn. Liên đoàn HTX Nông nghiệp quốc gia thực hiện trên cơ sở các hệ thống đặt hàng tiên tiến, Liên đoàn thu thập các đơn đặt hàng của nông dân thông qua các HTX thành viên, dựa vào đó để đàm phán với các công ty cung ứng nhằm cung cấp cho thành viên với giá tốt hơn. Một số HTX cũng quản lý các siêu thị và trạm xăng mang tên A-Coop tại địa phương.

- *Các hoạt động khác*: Một số HTX đang tham gia vào các hoạt động đa dạng khác bao gồm kinh doanh chế biến nông sản, cho thuê nhà và kinh doanh du lịch, nhằm đóng góp cho cộng đồng tại địa phương, các HTX hiện đang triển khai ngày càng nhiều hoạt động mới như dịch vụ phúc lợi cho người già, hỗ trợ vận hành vườn cây trường học, cung cấp thực phẩm cho bữa trưa ở trường và bảo vệ môi trường. Hơn nữa, nhiều HTX cũng tham gia vào các hoạt động hợp tác quốc tế.

4. Hệ thống HTX tiêu dùng Nhật Bản

Trong thời kỳ phục hồi và tái thiết sau Thế chiến II, HTX tiêu dùng được thành lập và tái thành lập trên khắp cả nước. Các HTX bắt đầu triển khai mô hình mua chung và thành lập siêu thị HTX. Trải qua hơn 70 năm phát triển, hệ thống HTX tiêu dùng đã trở thành tổ chức của người tiêu dùng lớn nhất tại Nhật Bản với 29 triệu thành viên. Các HTX tiêu dùng được thành lập nhằm phục vụ các nhu cầu thiết yếu của thành viên với các loại hình sau: (1) HTX bán lẻ: Kinh doanh siêu thị, chuyển đồ đến nhà, bán hàng trực tuyến...; HTX tại nơi làm việc: Được thành lập tại các công ty và các cơ quan chính phủ để phục vụ cho nhân viên và người tiêu dùng địa phương sống gần các tổ chức này; HTX trường học: Được thành lập trong các trường đại học, phục vụ các nhu cầu của sinh viên, giáo viên trong trường; (2) HTX không kinh doanh bán lẻ: HTX y tế và phúc lợi, HTX bảo hiểm, HTX nhà ở (bán và cho thuê nhà ở/nhà chung cư, cung cấp các dịch vụ sửa chữa và bảo hành...

4.1. Liên đoàn HTX tiêu dùng Nhật Bản (JCCU)

Liên đoàn HTX tiêu dùng Nhật Bản được thành lập vào tháng 3/1951 với tư cách là liên đoàn quốc gia của các HTX tiêu dùng tại Nhật Bản. Hiện tại, có 320 HTX tiêu dùng và liên hiệp HTX tiêu dùng tham gia là thành viên của Liên đoàn HTX tiêu dùng Nhật Bản với tổng doanh thu khoảng 3,5 nghìn tỷ yên Nhật, đứng thứ 129 trong danh sách 300 HTX lớn nhất toàn cầu. Liên đoàn HTX tiêu dùng Nhật Bản có mối quan hệ với nhiều tổ chức khác nhau và tham gia xây dựng chính sách phát triển HTX. Liên đoàn HTX tiêu dùng Nhật Bản cung cấp các sản phẩm mang nhãn hiệu "CO-OP" và hỗ trợ phát triển các hoạt động kinh doanh của các HTX thành viên.

Liên đoàn HTX tiêu dùng Nhật Bản thực hiện hai chức năng chính trong hoạt động sản kinh doanh: (1) Phát triển các sản phẩm nhãn hiệu CO-OP: JCCU phát triển và cải tiến các sản phẩm mang nhãn hiệu CO-OP để đáp ứng nhu cầu của thành viên trong cuộc sống hằng ngày; (2) Phân phối sản phẩm cho các HTX viên thành viên trên toàn quốc: Liên đoàn HTX tiêu dùng Nhật Bản quản lý việc phân phối các sản phẩm nhãn hiệu CO-OP một cách toàn diện từ đặt hàng đến vận tải và giao hàng, hợp tác với các nhà sản xuất để quản lý tối ưu theo hệ thống.

Liên đoàn HTX tiêu dùng Nhật Bản kinh doanh theo 2 loại catalog và khách hàng có thể đặt hàng thông qua các catalog hoặc đặt hàng trực tuyến: (1) Catalog cho cuộc sống hằng ngày của thành viên: Chủ yếu cung cấp đồ nội thất, đồ trang trí nhà cửa và quần áo. Hàng hoá được giao trực tiếp đến nhà của thành viên; (2) Catalog quà tặng theo mùa, các thành viên đặt hàng cho các mặt hàng quà tặng và được giao trực tiếp đến người nhận được chỉ định. Liên đoàn phát triển các sản phẩm kinh doanh: Hệ thống ứng dụng thành viên trực tuyến; Hệ

thống đặt hàng trực tuyến cho cá nhân; đặt hàng hệ thống của các sản phẩm nhãn hiệu CO-OP các HTX thành viên; hệ thống quản lý chất lượng cho các HTX thành viên; xây dựng và cải thiện các trung tâm phân phối và thúc đẩy sử dụng chung với các HTX thành viên...

4.2. Liên đoàn Bảo hiểm HTX tiêu dùng Nhật Bản (JCIF)

Liên đoàn Bảo hiểm HTX tiêu dùng Nhật Bản được thành lập năm 2009 sau khi tách từ Liên đoàn HTX tiêu dùng Nhật Bản. Hiện tại, Liên đoàn Bảo hiểm HTX tiêu dùng Nhật Bản đại diện cho 153 HTX tiêu dùng thành viên tại 47 tỉnh, thành trên cả nước Nhật Bản, cung cấp các dịch vụ cho thành viên của các HTX tiêu dùng.

Hoạt động bảo hiểm trong HTX tiêu dùng bao gồm:

- Liên đoàn Bảo hiểm HTX tiêu dùng Nhật Bản hoạt động theo định hướng "lên kế hoạch trọn đời": Thông qua các HTX, Liên đoàn tổ chức các khoá học cho thành viên về việc "lên kế hoạch trọn đời" trong chi tiêu tài chính, quản lý rủi ro tài chính. Bên cạnh đó, Liên đoàn đào tạo các "cố vấn lên kế hoạch trọn đời", chính là cán bộ, nhân viên của các HTX. Các cố vấn này sẽ là những người hướng dẫn, hỗ trợ, tư vấn cho thành viên và khách hàng về các dịch vụ bảo hiểm của HTX.

- Kênh bán hàng chủ yếu của Liên đoàn là tại hệ thống các siêu thị của HTX hoặc thông qua nhân viên giao hàng. Đối tượng bảo hiểm của JCIF là thành viên và khách hàng của HTX tiêu dùng, chủ yếu là phụ nữ, nội trợ, trẻ em. Liên đoàn cung cấp các sản phẩm bảo hiểm: Bảo hiểm y tế, sức khoẻ, bảo hiểm nhân thọ, bảo hiểm cho người dân bị bão lụt, động đất; ngoài ra, Liên đoàn cũng tổ chức các hoạt động cho người già như khám sức khoẻ, vận động tham gia các hoạt động xã hội, quan tâm đến đời sống của người khuyết tật. Trong năm 2018 có 20.624 người tham gia khoá học cộng đồng.

- Ngoài ra, Liên đoàn còn có các loại bảo hiểm liên kết với các đơn vị khác như bảo hiểm thương tật (chữa trị), bảo hiểm nhà cửa. Tính đến tháng 3/2019, đã có 8,37 triệu hợp đồng bảo hiểm được ký kết, giá trị của các hợp đồng đạt 12.400 tỉ yên; số tiền bảo hiểm hợp đồng tương đương khoảng 111 tỉ USD và Liên đoàn đã chi trả 602 triệu USD. Thông qua các hoạt động của mình, Liên đoàn đã khẳng định việc thực hiện các mục tiêu phát triển bền vững vì một xã hội không ai bị bỏ lại phía sau.